

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ KALĖJIMŲ DEPARTAMENTĄ PRIE TEISINGUMO MINISTERIJOS

2022-11-10 Nr. 4D-2022/1-919
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė 2022 m. rugpjūčio 3 d. gavo X (toliau vadinama – Pareiškėjas) skundą dėl Kalėjimų departamento prie Teisingumo ministerijos (toliau vadinama ir – KD) pareigūnų veiksmų netinkamai išnagrinėjus kreipimąsi, nepateikus atsakymo į skundą (toliau vadinama ir – Skundas).

2. Skunde, be kitų aplinkybių, nurodoma:

2.1. „[...] nuteistojo atstovas Vilniaus PN direktoriaus 2022-05-30 įsakymą Nr. 7-270 perkelti 7 būrio nuteistąjį X iš 1-ojo gyvenamojo korpuso bendrabučio tipo patalpų į 2-ojo gyvenamojo korpuso rakinamą kamerą atlikti laisvės atėmimo bausmę paprastosios grupės sąlygomis [...] apskundė KD direktoriui. Skundas paduotas 2022-06-28 [...]“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

2.2. „Turint omenyje, kad KD Duomenų valdymo skyriaus raštvedė 2022-07-21 elektroniniu paštu atstovui atsiuntė Vilniaus PN direktoriaus raštą „Dėl informacijos suteikimo“, atsirado pagrindas manyti, jog dėl skundo KD atlieka tyrimą, deja, kaip paaiškėjo, manymas buvo klaidingas. [...] Deja 2022-07-29 atstovui elektroniniu paštu vėl buvo atsiųstas tas pats Vilniaus PN direktoriaus raštas „Dėl informacijos suteikimo“.

3. Pareiškėjas prašo ištirti Skunde nurodytas aplinkybes.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Seimo kontrolierė 2022 m. rugpjūčio 9 d. raštu Nr. 4D-2022/1-919/3D-1776 kreipėsi į KD prašydama paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes.

KD 2022 m. rugpjūčio 23 d. atsakymu Nr. 1S-3214 Seimo kontrolierę informavo, kad:

4.1. „Kalėjimų departamentas 2022-08-17 gavo Vilniaus pataisos namų (toliau – Vilniaus PN) 2-ojo saugumo valdymo skyriaus pateiktą 2022-08-17 raštą Nr. 9-5061, kuriame nurodyta, kad Kalėjimų departamente 2022-06-29 buvo gautas X atstovo advokato 2022-06-27 skundas (Kalėjimų departamente užregistruotas 2022-06-29 Nr. 2G-2045), kuriame yra skundžiamas Vilniaus PN direktoriaus 2022 m. gegužės 30 d. įsakymas Nr. 7-270. Pirmiau minėtas advokato Y skundas Kriminalinės žvalgybos valdybos viršininko buvo nukreiptas vykdyti Vilniaus PN administracijai.“

4.2. „Pažymėtina, kad į aukščiau nurodytą skundą Vilniaus PN pateikė atsakymą minėtam advokatui.“

Prie rašto pridėdama Pareiškėjo atstovo 2022-06-27 skundas KD (gautas ir užregistruotas

2022-06-29 Nr. 2G-2045), 2022-07-21 Vilniaus PN atsakymas Pareiškėjo atstovui Nr. 9-4554 (kopijos).

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

5. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau vadinamas ir VAĮ):

23 straipsnis. *Administracinės procedūros pradžia.* [...] „2. Draudžiama persiųsti (perduoti) skundą nagrinėti pareigūnui, valstybės tarnautojui, kitam įstatymų nustatyta specialų statusą turinčiam fiziniam asmeniui ar darbuotojui, o kai skundas dėl viešojo administravimo subjekto veiksmų ar neveikimo paduodamas aukštesniam pagal pavaldumą viešojo administravimo subjektui, – viešojo administravimo subjektui ar jo administracijos padaliniiui, kurių veiksmai yra skundžiami.“

6. Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso (toliau vadinamas ir BVK):

183 straipsnis. *Bausmių vykdymo institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų apskundimas* – „1. Viešųjų darbų, laisvės apribojimo, arešto, terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmės vykdančių institucijų ir įstaigų pareigūnų veiksmai ir sprendimai per vieną mėnesį gali būti skundžiami atitinkamą bausmę vykdančios institucijos ar įstaigos vadovui. Šis skundą turi išnagrinėti ne vėliau kaip per dvidešimt darbo dienų nuo skundo gavimo dienos. 2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytas bausmės vykdančių institucijų ir įstaigų vadovų veiksmai ir sprendimai per vieną mėnesį gali būti skundžiami Kalėjimų departamento direktoriui. Šis skundą turi išnagrinėti ne vėliau kaip per dvidešimt darbo dienų nuo jo gavimo dienos, o jei dėl skundo atliekamas tyrimas, – per dvidešimt darbo dienų nuo tyrimo baigimo dienos. 3. Kalėjimų departamento direktoriaus veiksmai ir sprendimai per dvidešimt dienų nuo jų įteikimo gali būti skundžiami apygardos administraciniam teismui.“

Lietuvos Respublikos teismų praktika

7. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau vadinama ir – LVAT) yra pažymėjęs, kad specialus įstatymas – BVK (183 straipsnis) – numato privalomą ikiteisminę laisvės atėmimo bausmės vykdančių institucijų ar įstaigų vadovų sprendimų apskundimo tvarką. Pagal šią tvarką bausmės vykdančių institucijų ir įstaigų vadovų veiksmai ir sprendimai pirmiausia turi būti skundžiami KD direktoriui, ir tik šiam pareigūnui išnagrinėjus skundą gali būti kreipiamasi į administracinį teismą (LVAT 2005 m. spalio 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS10-364/2005, taip pat žr. LVAT 2005 m. rugsėjo 22 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS10-270/2005, LVAT 2007 m. spalio 18 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS5 -477/2007).

Tyrimo išvados

8. Pareiškėjo atstovas 2022-06-27 skundu dėl Vilniaus PN direktoriaus 2022 m. gegužės 30 d. įsakymo Nr. 7-270 perkelti 7 būrio Pareiškėją iš 1-ojo gyvenamojo korpuso bendrabučio tipo patalpų į 2-ojo gyvenamojo korpuso rakinamą kameralą atlikti laisvės atėmimo bausmę paprastosios grupės sąlygomis kreipėsi į KD, tačiau iki šiol iš KD negavo jokio atsakymo.

9. Vadovaujantis BVK nuostatomis, viešųjų darbų, laisvės apribojimo, arešto, terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmės vykdančių institucijų ir įstaigų pareigūnų veiksmai ir sprendimai per vieną mėnesį gali būti skundžiami atitinkamą bausmę vykdančios institucijos ar įstaigos vadovui. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytas bausmės vykdančių institucijų ir įstaigų vadovų veiksmai ir sprendimai per vieną mėnesį gali būti skundžiami KD direktoriui.

10. Iš Skundo tyrimo metu surinktų duomenų nustatyta, kad KD 2022-06-29 buvo gautas Pareiškėjo atstovo 2022-06-27 skundas Nr. 2G-2045, kuris buvo nukreiptas vykdyti Vilniaus PN administracijai. Vilniaus PN 2022-07-21 pateikė Pareiškėjo atstovui atsakymą Nr. 9-4554 į jo 2022-06-27 skundą. KD šiuo konkrečiu atveju neinformavo Pareiškėjo atstovo apie tai, kad skundas bus persiunčiamas nagrinėti Vilniaus PN ir kokių pagrindų, o remiantis jų pateikta informacija, per dokumentų valdymo sistemą nukreipė vykdyti Vilniaus PN administracijai.

11. LVAT yra pažymėjęs, kad BVK (jo 183 straipsnyje) yra nustatyta privaloma išankstinio ginčo dėl bausmės vykdančių institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų nagrinėjimo ne per teismą tvarka. Vadovaujantis šia tvarka skundai dėl bausmės vykdančių institucijų ir įstaigų vadovų sprendimų skundžiami KD direktoriui.

Taip pat pažymėtina, kad KD yra viešojo administravimo subjektas ir savo veikloje turėtų vadovautis ne tik BVK, bet ir VAI nuostatomis. Pagal VAI nustatytą reglamentavimą, draudžiama persiųsti skundą viešojo administravimo subjektui ar jo administracijos padaliniui, kurių veiksmai yra skundžiami.

Nagrinėjamu atveju vertintina, kad KD pažeidė teisės aktų reikalavimus, nes nenagrinėjo Pareiškėjo atstovo gauto skundo, kaip tai yra nustatyta BVK 183 straipsnio nuostatose, ir nepagrįstai persiuntė jį nagrinėti institucijai (pareigūnui), kurios (kurio) sprendimas ir buvo skundžiamas.

Pareiškėjo Skundas dėl Kalėjimų departamento pareigūnų veiksmų, netinkamai išnagrinėjus kreipimąsi, yra **pagrįstas**.

SEIMO KONTROLIERĖS SPRENDIMAS

12. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia X Skundą dėl Kalėjimų departamento prie Teisingumo ministerijos pareigūnų veiksmų, t. y. dėl netinkamai išnagrinėto 2022-06-27 kreipimosi, **pripažinti pagrįstu**.

SEIMO KONTROLIERĖS REKOMENDACIJA

13. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė **Kalėjimų departamento direktoriui** rekomenduoja:

13.1. išnagrinėti Pareiškėjo atstovo 2022-06-27 skundą ir pateikti atsakymą;

13.2. imtis priemonių, kad Pareiškėjų skundai dėl bausmės vykdančios institucijos ar įstaigos vadovo priimto sprendimo būtų nagrinėjami KD direktoriaus, kaip tai nustatyta BVK 183 straipsnyje, ir nebūtų pažeidžiamos VAI nuostatos, draudžiančios persiųsti (perduoti) skundą nagrinėti pareigūnui, kurio sprendimai yra skundžiami.

Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos**.